מסורת השרס

מעיין בה • אומר בלבו שתיעשה בקשתו לפי שהתפלל בכונה • שחין בקשתו נעשית • תוחלת • לשון תפלה כמו ויחל משה (שמות לב) • מזכירין עונותיו • שעל ידיהן מפספסים למעלה במעשיו לומר בושת זה בזכיותיו נראה מה הם • קיר נטוי • מקום סכנה • מוסר דין • בושת הוא בזכיותיו שחברו יהיה נענש על ידו: ה"ג הא דמעיין (ה) הא דלא מעיין • עולבי גפנים • וידלי"ש בלע"ז • מוריני בהמה • כל בשר שבבהמה שאינו חלק אלא דומה למורג חרוץ שאינו חלק כמו המיך והלשון והכרס הפנימי ובית הכוסות • הטולה • שאינו יושב אלא על בריחו שמתוך תורה אור

יז א טו"ש מ"ש סימן לא סעיף ס:
יח ב טו"ש מ"ש סי' רא סעיף ג:

*כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר °תוחלת ממושכה מחלה לב" *וא"ר יצחק שלשה דברים מזכירים עונותיו של אדם ואלו הן קיר נטוי ועיון תפלה ומוסר דין על חבירו לשמים? הא לא קשיא *הא דמעיין בה, הא דלא מעיין בה, והיכי עביד? דמפיש ברחמי.

לעיל לב:

[ר"ש מז:]

לך המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר °תוחלת ממושכה מחלה לב" *וא"ר יצחק שלשה דברים מזכירים עונותיו של אדם ואלו הן קיר נטוי ועיון תפלה ומוסר דין על חבירו לשמים? הא לא קשיא *הא דמעיין בה, הא דלא מעיין בה, והיכי עביד? דמפיש ברחמי.

לך אמור לבצלאל עשה משכן ארון וכלים • ואם תאמר היכא תשכחן שהוא הקדוש ברוך הוא לעשות משכן תחלה הרי בפרשת תרומה כתיב ארון תחלה? ויש לומר דכפרשת כי תשא "לאמר" לאל מועד ואת הארון לעדות:

שבת

והמאריך על שלחנו דלמא אתי עניא ויהיב ליה דכתיב °המזבח עץ שלש אמות גבוה וכתיב °וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה" *פתח במזבח וסיים בשלחן: ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו כל זמן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר על ישראל ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו, והמאריך בבית הכסא מעליותא הוא *והתניא עשרה דברים מביאין את האדם לידי התחנניות האוכל עלי קנים ועלי גפנים ולולבי גפנים ומוריגי בהמה ושדרו של דג ודג מליח שאינו מבושל כל צרכו והשותה שמרי יין והמקנח בסיד ובחרסית והמקנח בצרור שקנח בו חבירו, וי"א אף התולה עצמו בבית הכסא יותר מדאי לא קשיא הא דמאריך ותלי הא דמאריך ולא תלי כי הא דאמרה ליה ההיא מטרוניתא לר' יהודה בר' אלעאי *פניך דומים למגדלי חזירים ולמלוי ברבית, אמר לה הימנותא לדידי תרוייהו אסירן אלא עשרים וארבעה בית הכסא איכא מאושפיזאי לבי מדרשא דכי אזילנא בדיקנא נפשאי בכולהו • ואמר רב יהודה שלשה דברים מקצרים ימיו ושנותיו של אדם מי שנותנין לו: ס"ת לקרות ואינו קורא, כוס של ברכה לברך ואינו מברך, עצמו ברבנות: ס"ת לקרות ואינו קורא דכתיב °כי הוא חייך ואורך ימיך" כוס של ברכה לברך ואינו מברך דכתיב °ואברכה מברכיך" והמנהיג עצמו ברבנות *דא"ר חמא בר חנינא מפני מה מת יוסף קודם לאחיו מפני שהנהיג עצמו ברבנות: ואמר רב יהודה אמר רב שלשה צריכים רחמים מלך טוב שנה טובה וחלום טוב: מלך טוב דכתיב °פלגי מים לב מלך ביד ה'" שנה טובה דכתיב °תמיד עיני ה' אלהיך בה *מראשית השנה ועד אחרית שנה חלום טוב דכתיב °ותחלימני *(ותחייני): אמר רבי יוחנן שלשה דברים מכריז עליהם הקב"ה בעצמו ואלו הן רעב ושובע ופרנס טוב רעב דכתיב °כי קרא ה' לרעב" וגו' שובע דכתיב °וקראתי אל הדגן והרביתי אותו" פרנס טוב דכתיב °(*ויאמר) ה' אל משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל וגו', אמר רבי יצחק אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור שנא' °ראו קרא ה' בשם בצלאל" אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה-משה הגון עליך בצלאל? אמר לו רבונו של עולם אם לפניך הגון לפני לא כל שכן, אמר לו אף על פי כן לך אמור להם, הלך ואמר להם לישראל-הגון עליכם בצלאל? אמרו לו אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון, לפנינו לא כל שכן. א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן "בצלאל" על שם הכמתו נקרא-בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה "לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים" הלך משה והפך ואמר לו "עשה ארון וכלים ומשכן" אמר לו: משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכנים לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם, שמא כך אמר לך הקב"ה "עשה משכן ארון וכלים" אמר לו שמא בצל אל היית וידעת. אמר רב יהודה היה בצלאל לצדף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ-כתיב הכא °ויאמר אותו רוח אלהים בחכמה *ובתבונה ובדעת" וכתיב התם °ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה" וכתיב °ברעתו תהומות נבקעו אמר רבי יוחנן אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו *חכמה שנא' °יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה" שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה קמיה דרבי אבהו אמר ליה אתון מהתם מתניתו לה אנן מהכא מתנינן לה דכתיב °ובלב כל חכם לב נתתי חכמה": אמר רב חסדא *כל חלום ולא טוות ואמר רב חסדא חלמא דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא ואמר רב חסדא לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא בישא מקיים כוליה ואמר רב חסדא חלמא בישא עדיף מחלמא טבא וא"ר חסדא חלמא בישא עציבותיה מסתייה חלמא טבא חדויה מסתייה אמר רב יוסף חלמא טבא אפילו לדידי בדיחותיה מפכחא ליה ואמר רב חסדא חלמא בישא קשה מנגדא שנאמר °והאלהים עשה שייראו מלפניו" ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן זה חלום רע °הנביא אשר אתו חלום יספר חלום ואשר דברי אתו ידבר דברי אמת מה לתבן את הבר נאם ה'" וכי מה ענין בר ותבן אצל חלום? אלא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי *כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים, אמר ר' ברכיה חלום אף על פי שמקצתו מתקיים כולו אינו מתקיים, מנא לן? מיוסף דכתיב °והנה השמש והירח וגו' והיא

עין משפט נר מצוה

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ס"ג כל דמעיין בה כה דלא מעיין בה כה"ד: (ב) ד"ה ראה וכו' ראה משמע (כיש בלבך) תל"מ וכ"כ ס"ל כבן לא בלבך: (ג) ד"ה עציטיפיס מסתייס (דיין) תו"מ וכ"כ ס"ל לי לו: (ד) ד"ה כדיחותיה וכו' ליה מיכותיה מבעלמו. כ"כ ס"ל דלא מתקיים עליו כלל:

[בב' ויקבל פסוק ג"ל כתיב בתבונה בלא ו"ו אבן דע כפ' כי תשא ל"ל פסוק ג' כתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכן יתכן להיות כתוב בכל ואמלא אותו וגו' וזהו קרא מוקדם]

נוטאל (יד נא) תלמודות

נוטאל/מבנה

ס"ד בה ל"ל מ"מ רות ד"ר מסכא בעין תלמודות

קכלפ ג